

Täysistunto

Torstai 18.3.2021 klo 16.02—18.51

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 20/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Leppä, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.04 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatketaan kala-asioilla. Hallitus esittää, että kalastuslain määritelmää kaupallisesta kalastajasta muutetaan, jotta voidaan välttää vuodenvaihteessa voimaan tulleen arvonnalisäverolain muutoksesta johtuvat epätoivotut vaikutukset kaupalliseen kalastukseen ja kotimaisen kalan saatavuuteen. Hallitus haluaa toisin sanoen turvata, että kotimaista kalaa saadaan jatkossakin lautaselle ja enenevässä määrin.

Kaupalliset kalastajat on kalastuslaissa jaettu kahteen ryhmään: ensimmäiseen ryhmään kuuluvat päätoimiset kalastajat ja toiseen ryhmään sivutoimiset. Vuodenvaihteessa voimaan tullut arvonnalisäverolain verovelvollisuusrajaa koskeva muutos nosti ensimmäisen ryhmän kalastajien liikevaihtovaatimusta 10 000 eurosta 15 000 euroon, sillä ensimmäisen ryhmän kalastajiin kuuluvat kalastuslain nykyisten säännösten mukaan ne, joiden kalastustulot ylittävät arvonnalisäverolaissa määritetyt verovelvollisuusrajat.

Tällä arvonnalisäverolain muutoksella on ollut useita kielteisiä vaikutuksia kaupalliseen kalastukseen, ja siksi sitä halutaan nyt korjata. Ilman korjausta uusien kalastajien on aiempaa vaikeampi päästä päätoimiseksi ensimmäisen ryhmän kalastajiksi. Lisäksi monet sellaiset, jotka ovat aiemmin kuuluneet ensimmäisen ryhmän kalastajiin, kuuluvat muutoksen myötä nyt sitten toisen ryhmän kalastajiin. Haluamme siis korjata kalastajille aiheutuvan kohtuuttoman tilanteen, jossa toiseen ryhmään pudonneet kalastajat ovat menettämässä oikeuksia tiettyihin tukiin tai joutuisivat tietyissä tapauksissa jopa maksamaan myönnettyjä tukia takaisin.

Kokonaisuutena arvonnalisäverorajan muuttaminen on vähentänyt epäsuorasti päätoimisten kaupallisten kalastajien määrää ja uhkaa vähentää myös kotimaisen kalan tarjontaa, mikä on täysin vastoin hallitusohjelman tavoitteita. Näin ei tietenkään voi olla. Tästä syystä ja näiden ei-toivottujen vaikutusten välttämiseksi hallitus on antanut esityksen kaupalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2021 vp

sen kalastajan määritelmän muuttamiseksi niin, että ensimmäisen ryhmän kalastajiin kuuluisivat ne, joiden liikevaihto on vähintään 10 000 euroa. Jatkossa kaupallisten kalastajien ryhmittely ei siis olisi enää kytköksissä arvonlisäverovelvollisuusrajaan. Tämä on se muutos, jota tässä esitetään.

Lisäksi ehdotuksessa on, että Euroopan meri- ja kalatalousrahaston EMKR:n mukaista tukea voitaisiin jatkossa myöntää kehittämishankkeiden lisäksi ennakoina myös investointihankkeille. Näin halutaan helpottaa yritysten sopeutumista koronapandemian aiheuttamiin haasteisiin.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.5. tänä vuonna. Lakeja sovellettaisiin kuitenkin rekisteröinti- ja tukihakemuksiin, jotka on jätetty tämän vuoden alusta eli 1.1. tai sen jälkeen. Näin varmistettaisiin se, että arvonlisäverolain muutoksesta aiheutuisi mahdollisimman vähän kielteisiä vaikutuksia kalastajille. Eli tämän vuoden aikana tämä korjattaisiin taantnehtivasti. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten edustaja Bergqvist.

18.08 **Sandra Bergqvist r:** Värderade talman! Det här är en rätt teknisk korrigering som vi behandlar, men det är en väldigt viktig sådan för att vi även i fortsättningen ska kunna trygga konsumtionen av inhemsk fisk. Om vi alla äter mera inhemsk fisk skapar detta också fler arbetstillfällen och det ger en bättre utkomst för fiskarna. Det förbättrar människors hälsa och minskar matens klimatpåverkan och miljöavtryck.

Målet om att främja konsumtionen av inhemsk fisk är någonting som regeringen även förbundit sig till i regeringsprogrammet, men för att vi ska kunna konsumera inhemsk fisk behövs det inhemska yrkesfiskare. Tyvärr har vi redan en tid sett en nedåtgående trend i antalet yrkesfiskare i Finland. Vi behöver åtgärder som främjar yrket och minskar på byråkratiska hinder. Det här lagförslaget är en sådan åtgärd som främjar yrkesfiskarnas situation. Utan de här åtgärderna som regeringen nu föreslår skulle det vara svårare för nya och också nuvarande kommersiella fiskare att komma in i grupp I eller stanna kvar där, vilket indirekt skulle minska utbudet av inhemsk fisk. Vi ska inte göra det svårare att utöva kommersiellt fiske, utan vi ska i stället möjliggöra det.

Arvoisa puhemies! Tässä lakiehdotuksessa on kysymys teknisestä korjauksesta, mutta erittäin tärkeästä sellaisesta, jotta voimme jatkossakin varmistaa kotimaisen kalan kulutuksen. Kotimaisen kalan käytön kasvu lisääisi työpaikkoja ja toimeentuloa, parantaisi ihmisten terveyttä ja pienentäisi ruokavalion ilmasto- ja ympäristöjalanjälkeä. Hallitusohjelman tavoitteena on edistää kotimaisen kalan käyttöä, ja tähän tavoitteeseen hallitus on sitoutunut.

Mutta kotimaisen kalan käytön kasvu ei onnistu ilman kotimaisia ammattikalastajia. Valitettavasti ammattikalastajien lukumäärä on jo jonkin aikaa ollut laskussa Suomessa. Tarvitsemme toimenpiteitä, jotka edistävät ammattikalastusta ja vähentävät byrokraattisia esteitä ammatinharjoittamiseen. Ilman hallituksen nyt esittämiä toimenpiteitä joidenkin uusien ja nykyisten kaupallisten kalastajien pääsy ensimmäiseen ryhmään tai pysyminen siinä muuttuisi vaikeammaksi, mikä epäsuorasti vähentäisi kotimaisen kalan tarjontaa. Meidän ei tulisi vaikeuttaa kaupallisen kalastuksen harjoittamista, vaan mahdollistaa se.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Norrback.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2021 vp

18.11 Anders Norrback r: Ärade talman! Allt vi kan göra ska göras för att öka andelen inhemsk fisk på våra matbord. Regeringens proposition om ändringar i lagen om fiske kan ses som en viktig förbättring av definitionerna av yrkesfiskare i klass I. Utan denna ändring skulle momsskyldighetens höjning ha betytt en drastisk minskning av yrkesfiskare som hör till klass I. Statusen är, som det har framkommit här, väldigt viktig inom fisket, för den ger fiskarna rätt till olika mekanismer som är till för att stöda yrkesgruppen. Denna regeringsproposition bidrar till att trygga verksamhetsförutsättningarna.

Arvoisa puhemies! Ruonan vahvana puolestapuhujana olen erityisen iloinen siitä, että halituksen antama lakiesitys omalta osaltaan turvaa kotimaisten kalastajien asemaa. Juuri tämä ammattiryhmä on avainasemassa, kun halutaan varmistaa kotimaisen kalan saatavuus. Tämän takia kaikkia toimia, jotka edistävät kotimaisen kalan pyyntiä, voidaan pitää tervetulleina. En voi muuta kuin kiittää tästä esityksestä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari.

18.12 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille hyvästä esittelystä ja hyvän lainsäädännön tänne eduskuntaan tuomisesta. On tärkeää, että kytkentä arvonnalisäveron alarajaan irrotetaan siksi, että ammattimaiset kalastajat voivat tuon 10 000 ja 15 000 euromäärän välillä säilyä ykkösluokassa ja saada näin meri- ja kalatalousrahaston investointituet ja muut ammattimaiseen kalastukseen liittyvät hyvät etuudet, hyvät asiat ja etuudet. Sinänsähän oli loistavaa, että tuo arvonnalisäveron alarajan muutos tuli, mutta ilman tätä muutosta sitten kalastajat olisivat kärsineet, ja se ei toki voi olla tavoitteemme. Meillä päinvastoin on kotimaisen kalan edistämishjelma, ja haluamme kotimaisen kalan kalastusta, kasvatusta ja kulutusta kasvattaa vahvasti, ja tämä lainsäädäntö omalta osaltaan siinä auttaa.

Tuntien valiokuntani lupaan tälle ripeän käsittelyn, koska tiedän, että kevään aikana jo näitä arvonnalisäveropäätöksiä tulee. Toki on hyvä, että siinä on sitten myös se taannehtivuus, joka voidaan ottaa huomioon, mutta aina kun niitä alvipäätöksiä tulee, ilmeisesti huhti—toukokuulla alkaa näitä muutoksia tapahtumaan, ja voidaan pysyä siinä sitten edullisemmassa luokassa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heikkinen.

18.14 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä yhteydessä on kyse tästä kalastuslain teknisestä muutoksesta, mutta kun puheenvuoroille on aikaa varattu, niin tässä on oivallinen sauma kysyä tärkeästä asiasta: Me usein kannetaan huolta siitä, että suomalaista kalaa syötäisiin enemmän, mutta usein tämä keskustelu kulminoituu enemmän niin sanottuihin arvokaloihin. Tiedän, että ministeri Lepän sydäntä on lähellä ollut tehdä niin eduskunnassa kuin ministerinä töitä sen eteen, että myös niin sanotulle vähempiarvoiselle kalalle, jota jopa roskakalaksi sanotaan, löytyisi markkinoita. Te olette tehnyt paljon työtä sen eteen, että vesistöhoitotoimenpiteet ja myös uudenlainen kalastajayrittäjyys ja uudenlaiset tuotteet löytäisivät kuluttajat, ja siinä on päästy eteenpäin. Mutta edelleenkin haluaisin kysyä teiltä: mitä nyt on menossa, ja mitä voitaisiin vielä enemmän tehdä, jotta meillä syötäisiin vähemmän tonnikalaa ja syötäisiin enemmän esimerkiksi särkeä? — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2021 vp

18.15 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa rouva puhemies! En halua pitkittää, mutta... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Mikrofoni, edustaja, nyt ei ole mikrofoni päällä.

...aivan pakko, koska omalla kotikylälläni on tällainen särjenkalastaja, joka toimittaa siten korpilahtelaiselle Järki Särki -yrittäjälle muun muassa särkiä. Mielestäni on aivan huija asia, että maa- ja metsätalousministeriö nyt antaa miljoonan euron potin tällaisten vähempiarvoisten kalojen jalostuksen ja tuotekehittelyn ja markkinoinnin tukemiseen. Se toki koskee myös silakkaa, jolle toivoisin paljon suurempia markkinoita kotimaassa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Leppä.

18.16 **Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä:** Arvoisa puhemies! Kiitoksia, hyvät kollegat, hyvistä puheenvuoroista.

Tosiaan meillä on kaksi tärkeää kalastusaihetta, ja yhteinen huoli on myöskin se, että meillä niin sanottu kalatase euroilla mitattuna on melkein 300 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tässä on meillä paljon tehtävää. Tällaisessa maassa, jossa puhtaita vesistöjä riittää, kalakannat ovat isossa osassa alikalastettuja, eli kyllä meillä on yhteistä työtä tässä vaikka kuinka paljon edessä.

Siksi muun muassa tämä kotimaisen kalan edistämishjelma on laitettu liikkeelle, ja niin kuin valiokunnan puheenjohtaja Kalmari täällä totesi, niin miljoona euroa on laitettu tähän vähempiarvoisen kalan jalosteiden kehittämiseen ja sen edistämistyöhön. Siinä on paljon mahdollisuuksia meillä, ja nimenomaan näen, että sillä korvataan tuontikalaa. Se on tärkeää huomata, ja tätä työtä me teemme vahvasti.

Samoin tuolla kotimaisen kalan edistämishjelmalla halutaan monin tavoin tehdä kotimaista kalaa tutuksi. Myöskin julkisessa ruokailussa kotimaisen kalan lisääminen: Kanustan voimakkaasti kaikkia julkisen puolen hankkijoita siirtymään entistä enemmän kotimaiseen kalaan, ja tiedänkin, että tällaisia päätöksiä on tehty. Tässä on hyvä kuntavaalivinkki kaikille teille, jotka olette kuntavaaleissa ehdolla, tähän osaan.

Sitten, puhemies, tähän varsinaiseen aiheeseen, eli juuri näin, että kun on tehty hyvä päätös tuosta arvonnäköveron yleisen rajan nostosta, niin tämä osoittaa, kuinka monisäikeistä lainsäädäntötyö on, kun sitten toisaalla tämä työ johtaa siihen, että se heikentää jonkun osatekijän mahdollisuuksia. Siksi tällaiset korjaustoimenpiteet ovat välttämättömiä, niin kuin tässä nyt esitetään, ja niin kuin valiokunnan puheenjohtaja lupasi, niin ripeästi käsitellään. Sitä myöskin toivon, niin että tämä saadaan voimaan ja kalastajilla on varmuus siitä, että väliinputoajia ei tule, ja kun vuoden alusta asti tämä on voimassa, niin saadaan hyvää jälkeä. — Kiitoksia paljon.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.